

Vliv změny autonomních investic na polohu křivky IS (symbolický zápis):

$$A [Y_0 = 1\,966,67; i_0 = 13,11 \%]: \downarrow I_A (590 \rightarrow 290) \Rightarrow \downarrow AD \Rightarrow AD < Y \Rightarrow IU > 0 \Rightarrow \downarrow Y (1\,966,67 \rightarrow 466,67) \Rightarrow \downarrow S (393,33 \rightarrow 93,33) \Rightarrow B [Y_0 > Y_1 = 466,67; i_0 = i_1 = 13,11 \%] \Rightarrow IS \leftarrow$$

Zkratka IU označuje tzv. *neplánované investice do zásob*, jejichž hodnota je v okamžiku, kdy se agregátní poptávka rovná agregátní nabídce, nulová. V případě, že úroveň agregátní poptávky nebude odpovídat úrovni agregátní nabídky, vznikají v dané ekonomice tzv. *neplánované zásoby* (IU), které pak mohou být jak pozitivní ($IU > 0$: $AD < AS$), tak negativní ($IU < 0$: $AD > AS$).

23.2 Rovnováha na trhu peněz – křivka LM

Trh peněz je v modelu IS-LM reprezentován křivkou LM, která tak zachycuje všechny dostupné kombinace důchodu a úrokové míry, při nichž je na tomto trhu dosaženo rovnováhy, tj. na daném trhu je nabízen přesně takový objem reálných peněžních zůstatků, který je v daném časovém okamžiku ekonomickými subjekty poptáván:

$$M_s = M_d \quad (23.7a)$$

kde: M_s – nabídka peněz
 M_d – poptávka po penězích

V této chvíli je nutno poznamenat, že jednotlivé školy ekonomického myšlení zaujímají poměrně jednotný postoj k problematice nabídky peněz, kdežto u problematiky poptávky po penězích se ve svých závěrech dosti význačně rozcházejí. Vzhledem k tomu, že sir John Hicks (1904–1979), jehož lze označit jako autora modelu IS-LM, vystavěl tento model na základech Keynesovy teorie preference likvidity, budeme v následujícím textu analyzovat poptávku po reálných peněžních zůstatcích právě z pozice keynesiánské ekonomie.

Představitelé keynesiánské ekonomie ve svých úvahách vycházejí z předpokladu, že objem finančních prostředků poptávaných pro transakční, resp. opatrnostní účely bude přímo úměrný objemu důchodu, jenž získají domácnosti z pronájmu svých výrobních faktorů. Kdežto objem hotových peněz poptávaných na základě spekulativního motivu bude spíše závislý na velikosti úrokové míry, která se pak ve vztahu k cenám alternativních finančních aktiv vyvíjí protisměrně. Keynesiánská ekonomie tak rozlišuje mezi tzv. transakční poptávkou po penězích (dále také L_1) – ta je spojena s transakčním a opatrnostním motivem a je proto závislá na velikosti důchodu domácností – a spekulativní poptávkou po penězích (dále také L_2), jež je spojena se spekulativním motivem a její rozsah závisí na výši úrokové míry:

$$M_d = L_1 + L_2 \quad (23.8)$$

Dosadíme-li rovnici [23.8] do rovnice [23.7a], dospějeme k následujícímu závěru: *má-li být na trhu peněz dosaženo rovnováhy, pak objem finančních prostředků, jež jsou v dané ekonomice současně poptávány pro transakční, opatrnostní a spekulativní účely, nemůže být vyšší než objem hotových peněz, které jsou v této ekonomice nabízeny:*

$$M_s = L_1 + L_2 \quad (23.7b)$$

Jak jsme již uvedli výše, transakční poptávka po penězích je dosti výrazně ovlivněna výší důchodu, jenž získávají domácnosti z pronájmu výrobních faktorů. Vyjdeme-li z tohoto předpokladu, můžeme transakční poptávku po hotových peněžních zůstatcích vyjádřit jako součin